

**Ministerstvo financí
České republiky**

Metodické doporučení

k zajištění jednotného postupu při tvorbě a hospodaření
s fondem kulturních a sociálních potřeb

Účinnost metodického pokynu: 1. 1. 2024

21. 12. 2023

verze 1.0

Obsah

POUŽITÉ ZKRATKY	4
1 Úvod.....	5
2 Dosavadní právní úprava (do 31. 12. 2023).....	6
3 Nová právní úprava (od 1. 1. 2024)	7
3.1 Nejvýznamnější změny v oblasti FKSP a sociálního fondu	7
3.2 Principy nové právní úpravy	7
3.3 Další změny v úpravě FKSP.....	8
4 Jednotlivé aspekty nové právní úpravy FKSP.....	9
4.1 Osobní působnost – komu lze poskytnout příspěvek z FKSP	9
4.2 Jak se tvoří fond	9
4.3 Účelově vázaná část přídělu	10
Vymezení produktů spoření na stáří, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob	10
Režim pro produkty spoření na stáří sjednané dle dosavadní právní úpravy	12
Zrušení podmínění výše příspěvku příspěvkem zaměstnance.....	12
Komu lze poskytnout příspěvek na produkty spoření na stáří	12
4.4 Volná část přídělu.....	12
5 Změny v právní úpravě stravování v rozpočtových pravidlech a v rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	13
5.1 Stravování podle rozpočtových pravidel.....	13
5.2 Stravování podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů.....	13
6 Nejčastější otázky a odpovědi.....	14
Bude přijata „nová vyhláška o FKSP“ nebo jiný právní předpis, který podrobněji stanoví pravidla pro nakládání s prostředky fondu?.....	14
Jak naložit se zůstatkem fondu z roku k 31. 12. 2023?.....	14
Jak naložit s potenciální budoucím zůstatkem k 31. 12. 2024 a v letech následujících?.....	14
Podléhají ostatní příjmy (zdroje fondu) jako např. náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu, nebo peněžní a jiné dary určené do fondu také povinnosti použít minimálně 50 % z nich na produkty spoření na stáří?.....	14
Můžeme vnitřním předpisem vyloučit povinnost použít minimálně 50 % přídělu na produkty spoření na stáří, pokud naši zaměstnanci nebudou mít zájem čerpat příspěvky na produkty spoření na stáří?	15
Můžeme dále vytvářet dokument „Zásady/Pravidla čerpání“?	15

Můžeme v rámci vnitřního předpisu převzít dosavadní úpravu vyhlášky o FKSP a využít ji pro volnou část přídělu?	15
Mění se nějak právní úprava pro obce nebo pro podnikatelský sektor? Budou muset také povinně minimálně 50 % přídělu použít na produkty spoření na stáří?	15
Je potřeba mít i nadále pro FKSP samostatný bankovní účet?.....	15
Jak správně stanovit rozsah účelově vázaných prostředků na produkty spoření na stáří? 16	
Musí být čerpání účelově vázané části přídělu umožněno zaměstnancům již od 1. ledna 2024? Jak nastavit toto čerpání?	16
Je nutné přispívat na všechny produkty spoření na stáří?	17
Jakým způsobem postupovat v praxi, když ze 70 zaměstnanců má penzijní připojištění 35 zaměstnanců. Celá polovina 1% přídělu má být rozdělena mezi těchto 35 zaměstnanců?.....	17
Jak postupovat v případě, že v dané organizaci nikdo žádný produkt spoření na stáří nemá a ani si ho nehodlá založit?	17
7 PRÁVNÍ ÚPRAVA FONDU KULTURNÍCH A SOCIÁLNÍCH POTŘEB A SOCIÁLNÍHO FONDU VE VYBRANÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPÍSECH od 1. 1. 2024	19
<i>ZÁKON č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla</i>	19
<i>ZÁKON č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů</i> ...	23
<i>ZÁKON č. 77/1997 Sb., o státním podniku</i>	24
<i>ZÁKON č. zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)</i>	26
<i>Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)</i>	28
<i>Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích</i>	31
<i>Zákon č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy a státní organizaci Správa železnic a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách</i>	31
<i>NOVELA zákona č. 589/1992 Sb., o daních z příjmů, která je součástí návrhu zákona, kterým se mění se některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří</i>	32

POUŽITÉ ZKRATKY

zkratka	význam
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
fond	souhrnné označení fond kulturních a sociálních potřeb a sociální fond
konsolidační balíček	zákon č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
návrh balíčku upravujícího produkty spoření na stáří	návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří
právní předpisy upravující tvorbu a hospodaření s fondem	právní předpisy, které pro dotčený typ subjektu stanoví povinnost tvořit fond kulturních a sociálních potřeb a postupovat podle pravidel stanovených právním předpisem
rozpočtová pravidla	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
rozpočtová pravidla územních rozpočtů	zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
školský zákon	zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
vyhláška o FKSP	vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění účinném do 31. 12. 2023
Zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
zákon o Českých drahách a Správě železnic	zákon č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy a státní organizaci Správa železnic, ve znění zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
zákon o daních z příjmů ve znění v konsolidačním balíčku	zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
zákon o daních z příjmů ve znění návrhu balíčku upravujícího produkty na spoření na stáří	zákon č. 589/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří
zákon o státním podniku	zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
zákon o veřejných výzkumných institucích	zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů
zákon o vysokých školách	zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění zákona č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů

1 Úvod

Ministerstvo financí v souvislosti se zákonem č. 349/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů (dále jen „konsolidační balíček“), jehož součástí je mj. i zrušení vyhlášky č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o FKSP“), a v zájmu zajištění jednotné správní praxe při tvorbě a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb (dále jen „FKSP“) podle příslušných právních předpisů napříč subjekty povinnými tvořit FKSP vydává toto metodické doporučení.

Metodické doporučení nahrazuje dosavadní konstantní výklad vyhlášky o FKSP, která bude nahrazena právní úpravou na úrovni jednotlivých zákonných právních předpisů upravujících tvorbu a hospodaření s fondem, a obsahuje doporučení zejména pro následující subjekty:

- organizační složky státu hospodařící podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová pravidla“),
- příspěvkové organizace zřízené organizačními složkami státu,
- příspěvkové organizace zřízené územními samosprávnými celky a dobrovolnými svazky obcí podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová pravidla územních rozpočtů“),
- státní podniky podle zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státním podniku“),
- školské právnické osoby zřízené ministerstvem, územním samosprávným celkem nebo dobrovolným svazkem obcí podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“),
- veřejné výzkumné instituce podle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných výzkumných institucích“),
- veřejné vysoké školy podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vysokých školách“),
- České dráhy a.s., podle zákona č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy a státní organizaci Správa železnic, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Českých drahách a Správě železnic“),
- Správa železnic, podle zákona o Českých drahách a Správě železnic.

2 Dosavadní právní úprava (do 31. 12. 2023)

Základní povinnost vytvořit fond kulturních a sociálních potřeb a hospodařit s ním za definovaných podmínek je upravena individuálně pro jednotlivé typy subjektů v právních předpisech, které upravují jejich vznik, činnost, kompetence a hospodaření (viz výše).

K provedení rozpočtových pravidel, rozpočtových pravidel územních rozpočtů a zákona o státním podniku byla přijata vyhláška o fondu kulturních a sociálních potřeb.

Další právní předpisy ukládající subjektům povinnost tvořit fond a hospodařit s ním založily povinnost postupovat podle vyhlášky o FKSP normativním, popř. nenormativním odkazem.

a) Povinnost tvořit fond a hospodařit s ním dle vyhlášky o FKSP do 31. 12. 2023 mají:

- organizační složky státu,
- příspěvkové organizace státu zřízené organizačními složkami státu,
- příspěvkové organizace zřízené územními samosprávnými celky a dobrovolnými svazky obcí podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů,
- státní podniky podle zákona o státním podniku,
- Správa železnic podle zákona o Českých drahách a Správě železnic,
- školské právnické osoby zřízené ministerstvem, územním samosprávným celkem nebo dobrovolným svazkem obcí podle školského zákona,
- případně další subjekty, stanoví-li to zákon.

V praxi tedy všechny výše uvedené subjekty povinně postupovaly podle vyhlášky o FKSP.

b) Vedle FKSP existují i sociální fondy, které mají obdobný účel jako fond kulturních a sociálních potřeb. V některých případech je dle dosavadní úpravy povinnost tvořit sociální fond normována na úrovni zákona a zároveň je v právním předpise procentem stanoven příděl do sociálního fondu. Subjektům zřizujícím sociální fond však není uložena povinnost postupovat podle vyhlášky o FKSP. Týká se to např.:

- veřejných vysokých škol podle zákona o vysokých školách,
- veřejných výzkumných institucí podle zákona o veřejných výzkumných institucích,
- zdravotních pojišťoven podle zákonů upravujících činnost zdravotních pojišťoven,
- Českých drah, a.s.

c) Některé subjekty tvoří sociální fond na dobrovolné bázi, např. obce a kraje či soukromoprávní subjekty – podnikatelský sektor. Vzhledem k tomu, že jim není právním předpisem stanovena povinnost tvořit fond, není jim stanovena ani povinnost postupovat podle vyhlášky o FKSP.

3 Nová právní úprava (od 1. 1. 2024)

3.1 Nejvýznamnější změny v oblasti FKSP a sociálního fondu

Nejvýznamnějšími změnami v oblasti FKSP a sociálního fondu (společně dále jako „fond“) jsou pro všechny subjekty (vyjma zdravotních pojišťoven) povinně vytvářející fond:

- a) zrušení vyhlášky o FKSP,
- b) snížení základního přídělu do fondu z 2 % na 1 %,
- c) povinnost použít nejméně 50 % základního přídělu do fondu na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.

Změny pod písm. b) a c) se dotýkají nejen subjektů povinně tvořících fond a doposud postupujících dle vyhlášky o FKSP, ale také subjektů, které měly doposud v rámci hospodaření s fondem relativní volnost, neboť nepodléhaly povinnosti postupovat podle vyhlášky o FKSP (typicky se jedná např. o veřejné vysoké školy nebo veřejné výzkumné instituce).

3.2 Principy nové právní úpravy

V rámci konsolidačního balíčku dochází mj. ke snížení základního přídělu do fondu z 2 % na 1 % a ke zrušení vyhlášky o FKSP. Právní úprava tvorby a hospodaření s fondem bude na základě konsolidačního balíčku od 1. 1. 2024 upravena na úrovni příslušných zákonných právních předpisů upravujících tvorbu a hospodaření s fondem pro jednotlivé typy subjektů. Tyto právní předpisy v omezeném rozsahu přebírají některé principy, které byly doposud normovány ve vyhlášce o FKSP.

Základní smysl a účel fondu zůstává zachován beze změny – je i nadále vytvářen především k průběžnému zabezpečování sociálních, kulturních a dalších potřeb zaměstnanců a jejich rodinných příslušníků.

Výrazně se mění právní pojetí plnění, na které lze z fondu přispívat. Namísto dosavadní právní úpravy vyhlášky o FKSP, která definovala plnění, na které lze příspěvek z FKSP poskytnout, se nově u části základního přídělu stanoví, na jaké plnění organizace příspěvek poskytnout musí. Zároveň se stanoví rozsah této povinnosti - organizace musí použít na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob, nejméně 50 % ze základního přídělu rozpočtovaného k 1. lednu rozpočtového roku (dále jen „účelově vázaná část přídělu“).

Jakým způsobem organizace naloží se zbývajících částí přídělu, je zcela na jejím uvážení (dále jen „volná část přídělu“). Rozsah a obsah plnění z volné části přídělu je limitován pouze smyslem a účelem fondu. Měla by z něj být poskytnuta taková plnění, která slouží k zajištění sociálních, kulturních a dalších potřeb, a tato plnění by měla být poskytnuta primárně zaměstnancům.

Novou právní úpravou se nepřejímají dosavadní požadavky hospodaření obsažené ve vyhlášce o FKSP (zejména § 3 vyhlášky o FKSP). Nově již tedy organizace nejsou povinny např. plnění zcela uhradit. Pokud by však organizace měla zájem setrvat u dosavadní praxe nastavené vyhláškou o FKSP, může pravidla, která ji vyhovovala, promítnout do svého vnitřního předpisu. Veškerá další pravidla (mimo zákonnou

úpravu), týkající se hospodaření a použití FKSP si účetní jednotka stanoví v kolektivní smlouvě (dohodě) nebo upraví vnitřním předpisem.

Specifika nové právní úpravy kladou na organizace zvýšené nároky co do znalosti relevantních právních předpisů. Vedle právních předpisů upravujících činnost jednotlivých typů subjektů a jejich povinnost tvořit fond (a hospodařit s ním za podmínek stanovených příslušným právním předpisem) se jedná zejména o právní úpravu zákona o daních z příjmů a právních předpisů upravujících jednotlivé produkty spoření na stáří.

Pro subjekty, které tvořily fond dobrovolně /viz bod 2 písm. c) Metodického doporučení/, se zrušením vyhlášky o FKSP nic nemění a mohou postupovat tak, jak byly zvyklé doposud. Mohou se jich však dotknout změny v oblasti zákona o daních z příjmů, zejména ve vazbě na úpravu plnění osvobozených od daně z příjmů ze závislé činnosti.

3.3 Další změny v úpravě FKSP

Na úrovni příslušného právního předpisu upravujícího tvorbu a hospodaření s fondem dané organizace se normuje povinnost/oprávnění upravit použití fondu právním předpisem, kolektivní smlouvou, kolektivní dohodou nebo vnitřním předpisem. Právním předpisem se rozumí právní předpis upravující činnost organizace a její povinnost tvořit fond (v zásadě zde tedy předpis odkazuje sám na sebe, resp. normuje své oprávnění oblast FKSP upravit).

Aktuálně se nepředpokládá přijetí jiného (např. prováděcího) právního předpisu, který by tuto problematiku upravoval. V praxi dotčené ustanovení pro jednotlivé organizace přináší povinnost vytvořit zásady/pravidla čerpání, popř. jakýkoliv jiný vhodný vnitřní předpis, který bude transparentně upravovat hospodaření a podmínky čerpání příspěvku z FKSP v mezích obecné zákonné úpravy.

Zásady/pravidla čerpání mohou být součástí kolektivní smlouvy, kolektivní dohody, ale může se jednat také o samostatný vnitřní předpis. Bude vždy záležet na interním nastavení resp. rozhodnutí uvnitř dané organizace. Povinností zůstává respektovat pravomoc odborové organizace spolurozhodovat ve smyslu § 225 zákona č. 262/2006 Sb., Zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákoník práce“). Jedná se o období dosavadní právní úpravy, nejde o věcný posun. Zrušení vyhlášky o FKSP, resp. definic, postupů a pravidel v ní obsažených však přináší nutnost podrobnější úpravy dané oblasti v rámci vnitřních zásad/pravidel dané organizace.

Významnějších změn nedoznala ani právní úprava dalších příjmů fondu. Stejně jako doposud jsou zdrojem příjmů fondu také:

- náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu kulturních a sociálních potřeb,
- peněžní dary poskytnuté do fondu kulturních a sociálních potřeb.
- splátky zápůjček poskytnutých z fondu kulturních a sociálních potřeb (v tomto případě se nejedná o žádnou změnu oproti současnému stavu; nesplacená část zápůjčky je v souladu s právními předpisy v oblasti účetnictví vedena jako pohledávka za zaměstnancem).

Pouze v případě příspěvkových organizací (ať už státních nebo zřízených územními samosprávnými celky a dobrovolnými svazky obcí) zůstávají příjmem fondu také příjmy

z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení, na jejichž provoz příspěvková organizace přispívá z FKSP.

Novou právní úpravu zpravidla doplňují v jednotlivých právních předpisech přechodná ustanovení. Přechodná ustanovení upravují správu zůstatků, které budou ve fondu evidovány k 31. 12. 2023. Konstatuje se, že i ve vztahu k těmto zůstatkům jsou organizace povinny postupovat podle nové právní úpravy. **Uvedené nezakládá povinnost použít 50 % zůstatku na produkty spoření na stáří, pouze se za účelem odstranění potenciálních výkladových nejasností staví najisto, že se s případným zůstatkem nebude hospodařit podle vyhlášky o FKSP.**

V rozpočtových pravidlech je dále upraveno poskytování peněžitého příspěvku na stravování. Vztah FKSP k poskytování stravy ve vlastním stravovacím zařízení a k poskytování stravy prostřednictvím někoho jiného (např. stravenky) je upraven v prováděcích vyhláškách k oběma zákonům. Jde o vyhlášky č. 296/2022 Sb. (k rozpočtovým pravidlům) a č. 84/2005 Sb. (k rozpočtovým pravidlům územních rozpočtů).

4 Jednotlivé aspekty nové právní úpravy FKSP

4.1 Osobní působnost – komu lze poskytnout příspěvek z FKSP

Právní úprava osob oprávněných čerpat příspěvek z fondu není v právních předpisech upravujících tvorbu a hospodaření s fondem zcela jednotná a některé právní předpisy okruh oprávněných osob explicitně vůbec nestanoví.

I přes výše uvedené nadále platí, že by měl být příspěvek z fondu primárně určen zaměstnancům v pracovním poměru k zaměstnavateli, státním zaměstnancům podle zákona o státní službě, příslušníkům ve služebním poměru, soudcům, žákům středních odborných učilišť a učilišť, důchodcům, kteří při prvním odchodu do starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně pracovali u zaměstnavatele. Dále je příspěvek možné poskytnout rodinným příslušníkům zaměstnanců, případně jiným právnickým nebo fyzickým osobám.

Jak vyplývá z uvedeného výčtu, **osobní působnost je obecně upravena volněji** než doposud a plnění z fondu lze poskytnout v podstatě komukoliv. Má-li být však naplněn **smysl a účel fondu**, měli by primárními příjemci plnění z fondu nadále zůstat především zaměstnanci (včetně bývalých zaměstnanců – důchodců), popř. jejich rodinní příslušníci. Existuje-li zde okolnost hodná zvláštního zřetele, kterou chce organizace zohlednit, může příspěvek poskytnout také jiným fyzickým a právnickým osobám. Bude samozřejmě vždy záležet na rozhodnutí dané organizace a lze jen doporučit **precizní vydefinování okruhu osob a plnění, které jim budou poskytovány, ve vnitřních zásadách/pravidlech**. V potaz je nutné vzít i novou úpravu obsaženou v zákoně o daních z příjmů ve znění konsolidačního balíčku, pokud chce organizace poskytovat plnění, která budou osvobozena od daně z příjmů ze závislé činnosti.

4.2 Jak se tvoří fond

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem:

- z rozpočtu organizační složky státu,

- na vrub nákladů u příspěvkových organizací,
- na vrub výdajů školské právnické osoby zřízené ministerstvem, územním samosprávným celkem nebo dobrovolným svazkem obcí,
- ze zisku státního podniku.

Je tvořen z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost. Základní příděl, kterým je tvořen fond, činí 1 % z tohoto objemu nákladů.

Pro podrobnější vymezení objemu nákladů je nutno vycházet z vymezení daných pojmů (plat, náhrada platu atd.) v Zákoníku práce. Základní příděl do fondu je tvořen ze všech složek mzdy, tak jak jsou vymezeny v Zákoníku práce (resp. všech složek platu), stejně tak ze všech náhrad platu a náhrad mzdy a odměn.

Právní úprava tvorby fondu doznala v zásadě pouze legislativně technických změn, nedochází k významnějšímu věcnému posunu; odměny z dohod o práci konané mimo pracovní poměr či z dohod o pracovní činnosti atd. se nadále nezahrnují do ročního objemu nákladů.

4.3 Účelově vázaná část přídělu

Nově se v právních předpisech upravujících tvorbu a hospodaření s fondem stanoví povinnost použít **nejméně 50 % základního přídělu rozpočtovaného k 1. lednu rozpočtového roku na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob**. Účelově vázaných 50 % základního přídělu se stanoví z rozpočtovaného základního přídělu k 1. lednu bez ohledu na jeho skutečnou výši v rámci vyúčtování ke dni, ke kterému se sestavuje řádná účetní závěrka. Z vlastní iniciativy může organizace na produkty spoření na stáří použít i větší část základního přídělu. Poprvé se bude týkat rozpočtovaného základního přídělu na rok 2024.

Vymezení produktů spoření na stáří, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob

Nová právní úprava napříč právními předpisy upravujícími tvorbu a hospodaření s fondem pracuje s pojmem „*produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob*“. Pojem „*produkty spoření na stáří zaměstnanců*“ není doposud v českém právním řádu výslovně definován. Pojem bude nově normován v rámci novely zákona o daních z příjmů, která je součástí návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří (dále jen „*návrh balíčku upravujícího produkty spoření na stáří*“). Návrh zákona je aktuálně předmětem legislativního procesu a jeho plné znění je k dispozici [zde](#). Očekává se, že nabude platnosti a účinnosti k 1. lednu 2024.

Významná jsou zejména následující ustanovení zákona o daních z příjmů, která jsou součástí návrhu balíčku upravujícího produkty spoření na stáří:

Ustanovení § 6 odst. 9, které obsahuje mimo jiné osvobození pro „příjem v podobě příspěvku uhrazeného zaměstnavatelem na daňově podporované produkty spoření na stáří jeho zaměstnance nebo na daňově podporované pojištění dlouhodobé péče, jehož pojistníkem je jeho zaměstnanec, do úhrnné výše 50 000 Kč ročně“

Ustanovení § 15a obsahuje vymezení *produktů na stáří* spolu s dalšími definicemi těchto produktů. Jedná se o:

- **penzijní připojištění se státním příspěvkem podle zákona upravujícího penzijní připojištění se státním příspěvkem**

Upraveno zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.

- **doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření**

Upraveno zákonem č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů.

Součástí změny zákona, kterou se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří, je také novela tohoto zákona. Novela je aktuálně předmětem legislativního procesu. Navrhované změny by neměly mít praktické dopady na činnost organizací jako zaměstnavatelů.

- **penzijní pojištění u instituce penzijního pojištění**

Penzijní pojištění a instituce penzijního pojištění by měly být na základě návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří, vymezeny v zákoně o daních z příjmů tak, aby se de facto jednalo o období penzijního připojištění se státním příspěvkem nebo doplňkového penzijního spoření.

- **soukromé životní pojištění**

Bude-li přijata novela zákona o daních z příjmů ve znění návrhu balíčku upravujícího produkty spoření na stáří, bude se jím rozumět pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku, nebo dřívější smrti a pojištění důchodu, na který vznikne nárok nejdříve v kalendářním roce, ve kterém poplatník dosáhne 60 let, a to vždy u pojišťovny, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území některého členského státu EU nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor.

- **dlouhodobý investiční produkt**

Součástí návrhu balíčku upravujícího produkty spoření na stáří, je také novela zákona o podnikání na kapitálovém trhu, která zavádí tzv. dlouhodobý investiční produkt, jakožto nový produkt spoření na stáří. Návrh zákona je aktuálně předmětem legislativního procesu a může ještě doznat legislativních změn, proto aktuálně doporučujeme vyčkat výsledku legislativního procesu.

Ustanovení § 15b obsahuje vymezení podmínek, za kterých je produkt spoření na stáří podporován, tedy kdy příspěvky na tento produkt požívají výhody uvedené v § 6 odst. 9 zákona o daních z příjmů (osvobození od daně z příjmů ze závislé činnosti) a v § 15 odst. 5 zákona o daních z příjmů (možnost odečíst příspěvky na produkty spoření na stáří).

V návaznosti na výše uvedené bude možné přispívat pouze na takové produkty spoření na stáří, které naplní podmínky uvedené v § 15b zákona o daních z příjmů.

Režim pro produkty spoření na stáří sjednané dle dosavadní právní úpravy

Návrh balíčku upravujícího produkty spoření na stáří stanoví některé podmínky pro osvobození produktů spoření na stáří přísněji než doposud (např. prodloužení minimální délky „spoření na stáří“).

Neznamená to, že by na stávající produkty spoření na stáří (penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření a životní pojištění), na které bylo možné v souladu s dosavadní právní úpravou přispívat z FKSP, a příspěvky na ně byly osvobozeny podle § 6 odst. 9 písm. p) zákona o daních z příjmů, nebylo možné dále přispívat. Aby bylo možné i nadále přispívat na stávající produkty (penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření a životní pojištění), které nové přísnější podmínky nenaplní, obsahuje návrh zákona o rozvoji finančního trhu přechodné ustanovení.

Relevantní je v tomto ohledu zejména bod 3. přechodných ustanovení zákona o daních z příjmů ve znění návrhu balíčku upravujícího produkty spoření na stáří.

Účelem toho přechodného ustanovení je zajistit, aby poplatníci, kteří uzavřeli smlouvu o penzijním připojištění se státním příspěvkem, o doplňkovém penzijním spoření, o penzijním pojištění nebo o soukromém penzijním pojištění přede dnem nabytí účinnosti návrhu balíčku upravujícího produkty spoření na stáří, mohli pro tyto produkty i nadále využívat takový daňový režim, který byl účinný v okamžiku uzavření smlouvy, včetně výplat z těchto produktů. **I na tyto „dříve podporované“ produkty bude tedy možno poskytovat příspěvek z účelově vázané části přídělu.**

Zrušení podmínění výše příspěvku příspěvkem zaměstnance

Z pohledu dosavadní právní úpravy obsažené ve vyhlášce o FKSP je nutné upozornit, že od 1. 1. 2024 již neexistuje vyhláškou stanovené omezení, dle kterého lze ze strany zaměstnavatele přispívat maximálně ve stejné výši, jakou si spoří sám zaměstnanec. **Od 1. 1. 2024 bude možné příspěvek zaměstnavatele z FKSP stanovit bez ohledu na výši příspěvku zaměstnance.**

Komu lze poskytnout příspěvek na produkty spoření na stáří

Dle právních předpisů upravujících tvorbu a hospodaření s fondem lze přispívat pouze „na produkty spoření na stáří zaměstnanců“. Z účelově vázané části přídělu tak **není možné poskytovat příspěvek na spoření na stáří např. rodinných příslušníků nebo jiných fyzických osob než zaměstnanců.**

Nastavení samotné výše příspěvku i jeho periodicity bude nutné vymezit ve vnitřních zásadách/pravidlech dané organizace, samozřejmě při respektování rovného zacházení se všemi zaměstnanci.

4.4 Volná část přídělu

Dle nové právní úpravy mohou organizace **z volné části přídělu FKSP poskytovat příspěvky zcela dle vlastního uvážení, resp. dle vymezení ve vnitřním předpisu.** Je tedy pouze na dané organizaci, zda bude přispívat z volné části přídělu např. na rekreace, stravování, kulturu, sport, zdravotní péči, poskytovat sociální zápůjčky či výpomoci atd. Stejně tak je ponecháno na úvaze organizace, komu a v jaké výši bude

přispívat.

Jedinou limitací při poskytování příspěvku je požadavek na naplnění smyslu a účelu fondu jako takového. Z fondu by tedy měla být poskytnuta taková plnění, resp. příspěvky na plnění, které povedou k zajištění sociální, kulturní či jiné potřeby osoby (primárně zaměstnance, případně dalších osob), které bude příspěvek poskytnut.

Lze jen doporučit, aby organizace zohlednila při stanovení dalších možných plnění z volné části fondu také novou právní úpravu zákona o daních z příjmů, resp. skutečnost, že jsou od daně z příjmů ze závislé činnosti osvobozena pouze některá plnění (vesměs nepeněžní plnění). Organizaci sice nic nebrání poskytovat i plnění, která od daně z příjmů osvobozena nejsou, musí však vzít v úvahu, že je z nich nutné odvést kromě daně i zálohu na zdravotní a sociální pojištění, a to jak na straně zaměstnance, tak na straně zaměstnavatele. S poskytnutím tohoto typu plnění jsou tak na straně organizace spojeny dodatečné náklady.

5 Změny v právní úpravě stravování v rozpočtových pravidlech a v rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

5.1 Stravování podle rozpočtových pravidel

V souvislosti se zrušením vyhlášky o FKSP se v rámci konsolidačního balíčku novelizuje také § 69 odst. 4 rozpočtových pravidel. S ohledem na zrušení vyhlášky o FKSP se právní úprava v § 69 odst. 4 rozpočtových pravidel doplňuje a stanoví se limitace, dle které může být hrazeno příspěvkem z fondu kulturních a sociálních potřeb nejvýše 45 % peněžitého příspěvku na stravování. Jedná se tedy o totožný limit, který byl doposud normován v ust. § 8 vyhlášky o FKSP. Z věcného hlediska se v oblasti peněžitého příspěvku na stravování pro organizační složky státu a (státní) příspěvkové organizace nic zásadního nemění. Nově se doplňuje odstavec 5, který umožňuje poskytnout další peněžitý příspěvek na stravování zaměstnanci, který odpracoval více než 11 hodin v daném dni.

Vedle § 69 rozpočtových pravidel jsou organizační složky státu a (státní) příspěvkové organizace povinny nadále postupovat také podle vyhlášky č. 296/2022 Sb., o nákladech na stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu (dále jen „stravovací vyhláška“). U stravování nedochází v rozpočtových pravidlech ani ve stravovací vyhlášce pro organizační složky státu a (státní) příspěvkové organizace k žádné věcné změně. Nově se však u stravování v rámci změny § 6 odst. 9 písm. b) zákona o daních z příjmů ve znění konsolidačního balíčku omezuje maximální hodnota poskytnutého nepeněžního plnění osvobozeného od daně z příjmů ze závislé činnosti, a to obdobně jako u peněžitého příspěvku na stravování.

5.2 Stravování podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů

Příspěvek na stravování je pro příspěvkové organizace územních samosprávných celků upraven § 33b rozpočtových pravidel územních rozpočtů ve spojení s vyhláškou č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky. Tato právní úprava nedoznala žádných změn. Zrušení vyhlášky o FKSP však má za následek faktické zrušení limitu pro poskytnutí příspěvku z FKSP na peněžitý příspěvek na stravování.

Příspěvek z FKSP na peněžitý příspěvek na stravování pro příspěvkové organizace územních samosprávných celků již tedy není limitován co do maximální výše (která doposud činila 45 % peněžitého příspěvku).

I v případě stravování podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů se omezuje maximální hodnota poskytnutého nepeněžního plnění osvobozená od daně z příjmů ze závislé činnosti, viz změna § 6 odst. 9 písm. b) zákona o daních z příjmů ve znění konsolidačního balíčku.

6 Nejčastější otázky a odpovědi

Bude přijata „nová vyhláška o FKSP“ nebo jiný právní předpis, který podrobněji stanoví pravidla pro nakládání s prostředky fondu?

Nikoliv. Nepředpokládá se žádná další podrobnější právní úprava nad rámec konsolidačního balíčku a návrhu balíčku upravujícího produkty spoření na stáří. Pravidla pro hospodaření a použití fondu si organizace upraví vnitřním předpisem.

Jak naložit se zůstatkem fondu z roku k 31. 12. 2023?

Zůstatek fondu se převede do roku 2024. Povinnost použít nejméně 50 % z rozpočtovaného přídělu na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob, se uplatní pouze ve vztahu k základnímu přídělu, který bude rozpočtován k 1. 1. 2024 (a v letech následujících), nikoliv na zůstatek, který bude ve fondu kulturních a sociálních potřeb k 31. 12. 2023. Zůstatek k 31. 12. 2023 bude tedy možné použít v roce 2024 dle uvážení organizace.

Jak naložit s potenciálním budoucím zůstatkem k 31. 12. 2024 a v letech následujících?

Pro další osud zůstatku bude významný účel, pro který byly prostředky deponovány. Pokud bude organizace evidovat zůstatek na prostředcích určených na produkty spoření na stáří, tzn. na účelově vázanou část přídělu, připočte tento zůstatek k požadovaným min. 50 % z rozpočtovaného přídělu na produkty spoření na stáří v dalším roce. Zjednodušeně řečeno, pokud se jedná o část účelově vázaného přídělu, její případný zůstatek bude už „navždy“ účelově vázán na produkty spoření na stáří. Jejich použití na jiné účely by bylo porušením právních předpisů, resp. rozpočtové kázně. Zůstatek na prostředcích určených k jiným účelům, resp. volné části přídělu zůstává i nadále volnou částí přídělu v dalších letech a lze jej nadále volně použít.

Podléhají ostatní příjmy (zdroje fondu) jako např. náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému

z fondu, nebo peněžní a jiné dary určené do fondu také povinnosti použít minimálně 50 % z nich na produkty spoření na stáří?

Účelová vázanost na produkty spoření na stáří se týká pouze rozpočtovaného základního přídělu k 1. lednu rozpočtového roku, nikoliv ostatních příjmů fondu.

Můžeme vnitřním předpisem vyloučit povinnost použít minimálně 50 % přídělu na produkty spoření na stáří, pokud naši zaměstnanci nebudou mít zájem čerpat příspěvky na produkty spoření na stáří?

Nikoliv. Vnitřní nastavení pravidel/zásad pro čerpání fondu musí být v souladu se zákonnou právní úpravou, která takový postup neumožňuje.

Můžeme dále vytvářet dokument „Zásady/Pravidla čerpání“?

Ano. Příslušné právní předpisy předpokládají právě přijetí vnitřního předpisu, ve kterém budou upravena pravidla tvorby a hospodaření s fondem.

Můžeme v rámci vnitřního předpisu převzít dosavadní úpravu vyhlášky o FKSP a využít ji pro volnou část přídělu?

Ano, v rámci vnitřního předpisu je možné se inspirovat dosavadní vyhláškou o FKSP, pokud jsou některé postupy v ní obsažené pro danou organizaci vyhovující. Vždy je však třeba respektovat povinnost poskytnout 50 % na produkty spoření na stáří. Zároveň doporučujeme seznámit se s novelami zákona o daních z příjmů, aby daná organizace mohla v rámci interního nastavení pravidel/zásad zohlednit také např. změny v osvobození od daně z příjmů ze závislé činnosti.

Mění se nějak právní úprava pro obce nebo pro podnikatelský sektor? Budou muset také povinně použít minimálně 50 % přídělu na produkty spoření na stáří?

Nikoliv, dané změny se dotýkají pouze typů subjektů, které povinně tvoří fond. V tomto ohledu se z hlediska hospodaření s fondem pro obce, kraje či podnikatelský sektor oproti dosavadnímu stavu nic nemění. Jediné změny, které se jich dotknou, jsou změny v rozsahu plnění osvobozených od daně z příjmů ze závislé činnosti obsažené v novelách zákona o daních z příjmů.

Je potřeba mít i nadále pro FKSP samostatný bankovní účet?

U organizačních složek státu vedení účtu FKSP vyžaduje § 45 odst. 6 rozpočtových pravidel. Jde o účet povinně vedený v České národní bance, což vyplývá z § 3 písm. h) bod 5 rozpočtových pravidel.

Pro ostatní typy subjektů, přestože to zákon explicitně nezmiňuje, lze zřízení samostatného účtu pro správu FKSP, resp. vedení prostředků odděleně od ostatních

prostředků organizace jedině doporučit. Ostatně i samotná vyhláška o FKSP v § 3 odst. 2 stanovovala, že „*Prostředky fondu příspěvkových organizací zřízených územními samosprávnými celky se ukládají na samostatném účtu u bank a poboček zahraničních bank*“, resp. že „*Prostředky fondu organizační složky státu a státní příspěvkové organizace se ukládají v České národní bance na účtech podřízených státní pokladně*“. Kromě toho, že je již organizace mají zřízené, je vedení na samostatném bankovním účtu praktické i při hospodaření s fondem. Navíc peněžní prostředky FKSP vykazují vybrané účetní jednotky na samostatné položce aktiv rozvahy.

Jak správně stanovit rozsah účelově vázaných prostředků na produkty spoření na stáří?

Zákon v tomto ohledu stanoví povinnost použít nejméně 50 % základního přídělu rozpočtovaného k 1. lednu rozpočtového roku na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob. V tomto ohledu je nezbytné vždy k 1. lednu daného rozpočtového roku učinit rozhodnutí o rozdělení. V mnoha případech se bude jednat o kvalifikovaný odhad, který by měl být založen na všech dostupných informacích (např. informace o rozpočtovaných prostředcích od zřizovatele, výhled vývoje platů, plánovaný počet zaměstnanců, lze vycházet i z předchozího roku apod.). Takovéto rozdělení základního přídělu na účelově vázanou část a volnou část přídělu je pak určující pro zbytek daného roku, a to i v případě, že se skutečný základní příděl do fondu v průběhu roku změní. Pokud tedy např. bude skutečná výše základního přídělu vyšší než rozpočtovaná, tak v tomto případě rozdíl půjde na volnou část přídělu. Pokud by naopak byla skutečná výše přídělu na konci roku nižší, nebude se proporcionalně krátit vázaná část přídělu. Dané ponížení půjde na úkor volné části přídělu. Např. může nastat situace, že na základě kvalifikovaného odhadu bude rozpočtovaný (předpokládaný) základní příděl k 1. lednu stanoven 8 mil. Kč a v návaznosti na něj budou účelově vázány min. 4 mil. Kč. Následně však bude skutečná výše základního přídělu v rámci vyúčtování na konci roku 8,4 mil. Kč. Požadovaných 50 % bude účelově vázáno z těch 8 mil Kč (tedy 4 mil. Kč), nikoliv z výsledných 8,4 mil. Kč (nikoliv tedy 4,2 mil. Kč).

Lze jen doporučit, aby rozhodnutí o rozdělení základního přídělu k 1. lednu mělo určitou formální podobu (např. sepsat zápis o rozdělení základního přídělu).

Tento postup vyplývá z rozpočtových pravidel a rozpočtových pravidel územních rozpočtů pro organizační složky státu a příspěvkové organizace, nicméně analogicky se uplatní i pro další organizace, které povinně tvoří fond a mají povinnost alokovat nejméně 50 % základního přídělu na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.

Musí být čerpání účelově vázané části přídělu umožněno zaměstnancům již od 1. ledna 2024? Jak nastavit toto čerpání?

Vymezení podmínek čerpání v dané organizaci na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob, by mělo být součástí pravidel/zásad pro hospodaření s fondem. Obecně by organizace měla

umožnit čerpání z fondu co nejdříve tak, aby byla schopna zabezpečovat potřeby zaměstnanců a plnit tím účel fondu.

Záleží zcela na dané organizaci, jak si tato pravidla nastaví. Lze nastavit čerpání jednorázově za rok, či pravidelně - měsíčně/čtvrtletně. Podstatné je, že příspěvek může být poskytnut pouze zaměstnanci (je tak potřeba zohlednit situace, kdy v průběhu roku přestane být zaměstnancem), a je samozřejmě nutné respektovat obecná pravidla rovného zacházení se všemi zaměstnanci a zákaz diskriminace. V tomto ohledu se jeví praktické poskytovat příspěvek zaměstnancům např. na měsíční bázi.

Je nutné přispívat na všechny produkty spoření na stáří?

Ačkoliv to právní předpisy výslovně nestanoví, lze to důrazně doporučit, zejména s ohledem na rovné možnosti všech zaměstnanců a jejich rovné postavení. Každý zaměstnanec může mít jiné preference z hlediska volby produktu spoření na stáří. Pokud by daná organizace např. přispívala pouze na penzijní připojištění, pak by částí zaměstnanců fakticky odepřela možnost podpory jejich spoření na stáří, jelikož penzijní připojištění je produkt, který si již nelze nově sjednat a tyto smlouvy pouze „dobíhají“.

Jakým způsobem postupovat v praxi, když ze 70 zaměstnanců má penzijní připojištění 35 zaměstnanců. Celá polovina 1% přídělu má být rozdělena mezi těchto 35 zaměstnanců?

S ohledem na skutečnost, že individuální pravidla čerpání si stanoví do značné míry sama příspěvková organizace (v kolektivní smlouvě / v kolektivní dohodě / ve vnitřním předpisu), doporučujeme stanovit osobní limit pro jednoho zaměstnance tak, aby zmiňovaných 35 zaměstnanců nevyčerpalo celý objem prostředků připadajících na všech 70 zaměstnanců. Lze jen doporučit, aby organizace nastavila daná pravidla tak, aby umožnila a byla schopna pokrýt potenciální příspěvek i těch zaměstnanců, kteří nějaký produkt spoření na stáří zatím nemají sjednaný, ale v průběhu roku by si ho sjednat mohli či chtěli.

Zároveň platí, že nespotřebovaná část prostředků (z důvodu např. malého počtu zaměstnanců využívajících spoření na stáří) zůstává ve fondu FSKP pro příští rok, přičemž tyto nespotřebované peněžní prostředky budou nadále účelově určené (na produkty spoření na stáří). Současně doporučujeme, aby sama organizace motivovala své zaměstnance ke zřízení produktů spoření na stáří, neboť zřízení těchto produktů je v jejich vlastním zájmu.

Jak postupovat v případě, že v dané organizaci nikdo žádný produkt spoření na stáří nemá a ani si ho nehodlá založit?

Skutečnost, že žádný ze zaměstnanců nemá žádný produkt spoření na stáří, je v tomto ohledu irelevantní. I v tomto případě nejméně 50 % z rozpočtovaného základního přídělu bude muset být alokováno na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců. Pokud z této části nebude v daném roce vyplacen žádný příspěvek, zůstanou tyto prostředky ponechány ve fondu i pro následující rok účelově vázány na

příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců. Nelze je nikdy použít na jiné účely.

7 PRÁVNÍ ÚPRAVA FONDU KULTURNÍCH A SOCIÁLNÍCH POTŘEB A SOCIÁLNÍHO FONDU VE VYBRANÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISECH od 1. 1. 2024

ZÁKON č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla

§ 48 odst. 8

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem z rozpočtu organizační složky státu **ve výši 1 %** z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za práci vykonávanou v rámci odborného výcviku na produktivních činnostech žákům učilišť a na stipendia zaměstnancům na studijních pobytech. **Nejméně 50 % z rozpočtovaného základního přidělu k 1. lednu rozpočtového roku podle věty první se použije na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.** Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování skutečného základního přidělu se provede v rámci účetní závěrky. Je tvořen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k zaměstnavateli, státním zaměstnancům podle zákona o státní službě, příslušníkům ve služebním poměru, soudcům, žákům středních odborných učilišť a učilišť, důchodcům, kteří při prvním odchodu do starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně pracovali u zaměstnavatele, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným právnickým nebo fyzickým osobám. ~~Další příjmy, výši tvorby a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb stanoví ministerstvo vyhláškou.~~

§ 49 odst. 11

~~(11) Organizační složka státu může za své zaměstnance hradit část příspěvku na penzijní připojištění^{12a)}, nebo doplňkové penzijní spoření³⁴⁾ a část pojistného na soukromé životní pojištění^{12b)}, které hradí zaměstnavatel pojišťovně na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem jako pojistníkem a pojišťovnou pouze z fondu kulturních a sociálních potřeb. Podmínky úhrady pojistného a jeho výši upraví vyhláška o fondu kulturních a sociálních potřeb.~~

§ 60

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace **ve výši 1 %** z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za práci vykonávanou v rámci odborného výcviku na produktivních činnostech žákům učilišť a na stipendia zaměstnancům na studijních pobytech. **Nejméně 50 % z rozpočtovaného základního přidělu k 1. lednu rozpočtového roku podle věty první se použije na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.** Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování skutečného základního přidělu se provede v rámci účetní závěrky. Je tvořen k zabezpečování

kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k zaměstnavateli, státním zaměstnancům podle zákona o státní službě, příslušníkům ve služebním poměru, soudcům, žákům středních odborných učilišť a učilišť, důchodcům, kteří při prvním odchodu do starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně pracovali u zaměstnavatele, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným právníckým nebo fyzickým osobám. ~~Další příjmy, výši tvorby a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb stanoví ministerstvo vyhláškou.~~

§ 62

(1) Příspěvková organizace může poskytnout peněžní dary pouze z fondu kulturních a sociálních potřeb.

(2) Příspěvková organizace může vynakládat peněžní prostředky na peněžní a věcná ocenění pouze v případě, že tak stanoví zvláštní právní předpis.

(3) Příspěvková organizace nesmí přijímat ani poskytovat zápůjčky a úvěry a vystavovat směnky. Výjimku tvoří zápůjčky poskytnuté z fondu kulturních a sociálních potřeb, dodavatelské úvěry na financování výdajových investičních akcí, které mohou být přijaty pouze se souhlasem ministerstva, a u zdravotnických zařízení úvěry, které mohou být přijaty na překlenutí dočasného nedostatku peněžních prostředků, pokud je tento nedostatek způsoben opožděnými úhradami zdravotnických výkonů od zdravotních pojišťoven.

~~(4) Příspěvková organizace může za své zaměstnance hradit část příspěvku na penzijní připojištění^(12a), nebo doplňkové penzijní spoření⁽³⁴⁾ a část pojistného na soukromé životní pojištění^(12b), které hradí zaměstnavatel pojišťovně na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem jako pojistníkem a pojišťovnou pouze z fondu kulturních a sociálních potřeb. Podmínky úhrady pojistného a jeho výši upraví vyhláška o fondu kulturních a sociálních potřeb.~~

§ 65

Společná ustanovení k fondu kulturních a sociálních potřeb

(1) Zdrojem fondu kulturních a sociálních potřeb jsou i splátky zápůjček poskytnutých z fondu kulturních a sociálních potřeb, náhrada škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu kulturních a sociálních potřeb a peněžní dary poskytnuté do fondu kulturních a sociálních potřeb.

(2) Použití fondu kulturních a sociálních potřeb stanoví právní předpis, kolektivní smlouva, kolektivní dohoda nebo vnitřní předpis.

(3) U příspěvkových organizací jsou příjmem fondu kulturních a sociálních potřeb také příjmy z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení, na jejichž provoz příspěvková organizace přispívá z fondu kulturních a sociálních potřeb.

(4) Na plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb není právní nárok.

§ 69

Stravování a stravovací služby

(1) Zabezpečuje-li organizační složka státu nebo příspěvková organizace stravování, zabezpečuje je ve vlastním stravovacím zařízení nebo prostřednictvím jiné organizační složky státu, právnícké osoby nebo fyzické osoby pro

- a) zaměstnance v pracovním poměru,
- b) státní zaměstnance podle zákona o státní službě,
- c) příslušníky bezpečnostních sborů ve služebním poměru,
- d) vojáky z povolání,
- e) soudce,
- f) žáky a studenty po dobu jejich činnosti v organizační složce státu nebo příspěvkové organizaci, pokud není jejich stravování zajištěno podle zvláštního právního předpisu.

(2) Organizační složka státu nebo příspěvková organizace může v souladu s kolektivní smlouvou, kolektivní dohodou nebo vnitřním předpisem zabezpečovat stravování ve vlastním stravovacím zařízení též

- a) bývalým zaměstnancům, kteří u ní pracovali do odchodu do starobního důchodu, nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,
- b) zaměstnancům činným u organizační složky státu nebo příspěvkové organizace na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

(3) Organizační složka státu nebo příspěvková organizace může poskytnout stravování ve vlastním stravovacím zařízení též

- a) fyzickým osobám, k jejichž stravování se zavázala smlouvou o stravování s jinou organizační složkou státu, právnickou osobou nebo fyzickou osobou,
- b) zaměstnancům jiných zaměstnavatelů, kteří jsou u ní na pracovní cestě nebo pro ni jinak činní.

~~(4) Odstavec 1 se nepoužije, poskytuje-li organizační složka státu ze svého rozpočtu nebo příspěvková organizace na vrub nákladů své hlavní činnosti zaměstnanci v pracovním poměru, státnímu zaměstnanci podle zákona o státní službě, příslušníkovi bezpečnostního sboru ve služebním poměru, vojákově z povolání nebo soudci v pracovním vztahu peněžitý příspěvek na stravování. Peněžitý příspěvek na stravování za den náleží zaměstnanci v pracovním poměru, státnímu zaměstnanci podle zákona o státní službě, příslušníkovi bezpečnostního sboru ve služebním poměru, vojákově z povolání nebo soudci, odpracoval-li alespoň 3 hodiny v tomto dni v místě výkonu práce sjednaném v pracovní smlouvě, v místě služebního působiště nebo v místě výkonu funkce soudce. Peněžitý příspěvek na stravování za den se poskytuje do výše 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným platem při pracovní cestě trvajícím 5 až 12 hodin. Peněžitý příspěvek na stravování může být částečně hrazen příspěvkem z fondu kulturních a sociálních potřeb. Při výplatě peněžitého příspěvku na stravování nebo jeho části z rozpočtu organizační složky státu se postupuje podle § 46 obdobně.~~

(4) Odstavec 1 se nepoužije, poskytuje-li organizační složka státu ze svého rozpočtu nebo příspěvková organizace na vrub nákladů své hlavní činnosti zaměstnanci v pracovním poměru, státnímu zaměstnanci podle zákona o státní službě, příslušníkovi bezpečnostního sboru ve služebním poměru, vojákově z povolání nebo soudci v pracovním vztahu peněžitý příspěvek na stravování. Jeden peněžitý příspěvek na stravování za den náleží zaměstnanci v pracovním poměru, státnímu zaměstnanci podle zákona o státní službě, příslušníkovi bezpečnostního sboru ve služebním poměru, vojákově z povolání nebo soudci, odpracoval-li alespoň 3 hodiny v tomto dni v místě výkonu práce sjednaném v pracovní smlouvě, v místě služebního působiště nebo v místě výkonu funkce soudce. Peněžitý příspěvek na stravování za den se poskytuje do výše 70 % horní hranice stravného, které lze poskytnout zaměstnancům odměňovaným

platem při pracovní cestě trvající 5 až 12 hodin. Nejvýše 45 % peněžitého příspěvku na stravování může být hrazeno příspěvkem z fondu kulturních a sociálních potřeb. Při výplatě peněžitého příspěvku na stravování nebo jeho části z rozpočtu organizační složky státu se postupuje podle § 46 obdobně.

(5) Umožňuje-li to kolektivní smlouva, kolektivní dohoda nebo vnitřní předpis, může organizační složka státu nebo příspěvková organizace poskytnout za podmínek podle odstavce 4 v daném dni další peněžitý příspěvek na stravování, odpracoval-li zaměstnanec v pracovním poměru, státní zaměstnanec podle zákona o státní službě, příslušník bezpečnostního sboru ve služebním poměru, voják z povolání nebo soudce déle než 11 hodin v daném dni. Do odpracované doby se započítává přestávka v práci, kterou je organizační složka státu nebo příspěvková organizace povinna poskytnout podle jiného právního předpisu osobám podle věty první.

~~(5)~~ **(6)** Organizační složka státu nebo příspěvková organizace může zabezpečovat stravování odlišně u místně odděleného pracoviště.

~~(6)~~ **(7)** Náklady na stravování a jejich úhradu stanoví ministerstvo vyhláškou.

~~(7)~~ **(8)** Za dobu, za níž vzniklo zaměstnanci v příslušném dni právo na poskytnutí stravného podle právních předpisů upravujících cestovní náhrady, nelze postupovat podle odstavců 1 až ~~5~~-6 ani podle vyhlášky vydané na základě zmocnění obsaženého v odstavci ~~6~~-7.

Čl. I

Přechodná ustanovení

Peněžní prostředky, které byly vedeny na účtu fondu kulturních a sociálních potřeb přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí podle zákona č. 218/2000 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ZÁKON č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

§ 33

Fond kulturních a sociálních potřeb

(1) *Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace ve výši 1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci. **Nejméně 50 % z rozpočtovaného základního přidělu k 1. lednu rozpočtového roku podle věty první se použije na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.***

(2) *Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování skutečného základního přidělu se provede v rámci účetní závěrky ke dni, k jehož konci se sestavuje řádná individuální účetní závěrka.*

(3) *Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, žákům středních odborných učilišť a učilišť, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří při prvním odchodu do starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně pracovali u příspěvkové organizace, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým nebo i právnickým osobám.*

~~(4) Další příjmy, výši tvorby a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.~~

(4) Zdrojem fondu kulturních a sociálních potřeb jsou i splátky zápůjček poskytnutých z fondu kulturních a sociálních potřeb, náhrada škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu, příjmy z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení, na jejichž provoz příspěvková organizace přispívá z fondu, a peněžní dary poskytnuté do fondu kulturních a sociálních potřeb.

(5) Použití fondu kulturních a sociálních potřeb stanoví právní předpis, kolektivní smlouva, kolektivní dohoda nebo vnitřní předpis.

(6) Na plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb není právní nárok.

ZÁKON č. 77/1997 Sb., o státním podniku

§ 19

Fondy podniku

(1) Podnik vytváří

- a) rezervní fond,
- b) fond kulturních a sociálních potřeb,
- c) fond zakladatele na základě rozhodnutí zakladatele.

(2) Rezervní fond u podniků zřízených podle tohoto zákona je určen ke krytí ztrát a rizik, k financování výkyvů hospodaření podniku a ke krytí základního přidělu do fondu kulturních a sociálních potřeb u těch podniků, které nemají dostatek zisku nebo vykazují ztrátu. Minimální výše rezervního fondu činí při založení podniku 10 % kmenového jmění, pokud zakladatel nestanoví jinak, a doplňuje se ročně nejméně 10 % z čistého zisku až do dosažení výše určené v zakládací listině.

~~(3) Fond kulturních a sociálních potřeb podnik tvoří a užívá v souladu se zvláštním právním předpisem.¹⁴⁾~~

(3) Fond kulturních a sociálních potřeb podnik tvoří a užívá v souladu s tímto zákonem.

(4) Zakladatel může rozhodnout o tom, že podnik je povinen vytvořit a spravovat fond zakladatele. Rozhodne-li zakladatel o vytvoření fondu zakladatele, doplní pravidla jeho tvorby a užití do statutu podniku. Do fondu zakladatele podnik převede zakladatelem určenou část nerozděleného zisku minulých let, použitelného zisku podniku a fondů podniku, s výjimkou fondů vytvořených podle odstavce 1 písm. a) a b). Finanční prostředky v tomto fondu mohou být na základě rozhodnutí zakladatele převedeny do státního rozpočtu, do rozpočtu státních fondů k provádění činností podle jiných právních předpisů²³⁾ nebo uvolněny pro krytí odůvodněných potřeb podniku; zakladatel při nakládání s prostředky v tomto fondu zohledňuje dokumenty schválené vládou nebo zakladatelem podniku, které se vztahují k činnosti podniku; toto rozhodnutí zakladatele může být učiněno jen po předchozím souhlasu vlády vydaném na návrh zakladatele. O vládou určenou část prostředků převáděných z fondu zakladatele do státního rozpočtu mohou být překročeny výdaje příslušné kapitoly. Je-li zakladatelem rozhodnuto o vytvoření fondu zakladatele, podnik bez zbytečného odkladu přizpůsobí svou plánovací dokumentaci a koncepci rozvoje této skutečnosti.

(5) Podnik může ze svého použitelného zisku vytvářet další fondy.

¹⁴⁾ ~~Vyhláška Ministerstva financí č. 310/1995 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb.~~

§ 23

~~Ministerstvo financí upraví vyhláškou tvorbu a způsob užívání fondu kulturních a sociálních potřeb.~~

§ 23

(1) Státní podnik tvoří fond kulturních a sociálních potřeb

a) základním přídělem ze zisku ve výši 1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na mzdy, náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, a

b) dalšími příděly ze zisku.

(2) Nelze-li z důvodu ztráty nebo nedostatku zisku využít ke krytí základního přídělu do fondu postup podle ustanovení § 19 zákona o státním podniku, nebo jsou-li prostředky rezervního fondu nedostačující, vytvoří státní podnik fond i v nižší výši, kterou umožňuje výše zisku nebo zůstatek rezervního fondu.

(3) Nejméně 50 % ze základního přídělu podle odstavce 1 písm. a) nebo peněžních prostředků podle odstavce 2 se použije na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.

(4) Zdrojem fondu kulturních a sociálních potřeb jsou i splátky zápůjček poskytnutých z fondu kulturních a sociálních potřeb, náhrada škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu kulturních a sociálních potřeb a peněžní dary poskytnuté do fondu kulturních a sociálních potřeb.

(5) Použití fondu kulturních a sociálních potřeb stanoví právní předpis, kolektivní smlouva, kolektivní dohoda nebo vnitřní předpis.

(6) Na plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb není právní nárok.

Přechodné ustanovení

Peněžní prostředky, které byly vedeny na účtu sociálního fondu přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí podle zákona č. 77/2002 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ZÁKON č. zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

§ 138

Fond kulturních a sociálních potřeb

(1) *Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přídělem na vrub výdajů školské právnické osoby zřízené ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí ve výši 1 % z ročního objemu výdajů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mezd a na odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci. **Nejméně 50 % ze základního přídělu podle věty první se použije na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.***

(2) *Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování skutečného základního přídělu se provede v rámci účetní závěrky.*

(3) *Fond kulturních a sociálních potřeb je určen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců v pracovním poměru ke školské právnické osobě a jejich rodinných příslušníků, a důchodců, kteří při prvním odchodu do starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně byli v pracovním poměru ke školské právnické osobě nebo k okresnímu úřadu za předpokladu, že byli zařazeni k práci ve škole nebo školském zařízení bez právní subjektivity nebo k právnické osobě před změnou její právní formy na školskou právnickou osobu podle § 187.*

(4) *Školské právnické osoby zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí mohou sdružovat prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb, a to na základě smlouvy o sdružení.³²⁾*

(5) *Ve smlouvě o sdružení je nutné zajistit, aby každá školská právnická osoba využila sdružené prostředky přiměřeně svému podílu vložených prostředků.*

(6) *Ve smlouvě o sdružení musí být dále upraveno, kdo je oprávněn s účtem, na němž jsou sdružené prostředky vedeny, nakládat, a jakým způsobem budou sdružené prostředky vypořádány v případě sloučení, rozdělení, splynutí nebo zrušení některé ze školských právnických osob, jejího vystoupení či vyloučení ze sdružení, a v případě ukončení smlouvy o sdružení.*

(7) *Pokud smlouva o sdružení nespĺňuje náležitosti stanovené v odstavcích 5 a 6, je od počátku neplatná.*

(8) *Sdružené prostředky se vedou na zvláštním účtu, jehož nepoužité zůstatky se převádějí do dalších let. Úroky z tohoto účtu jsou příjmem tohoto účtu, úhrady za bankovní služby jsou výdajem tohoto účtu.*

~~(9) *Podrobnosti o dalších příjmech, výši tvorby a způsobu hospodaření se řídí vyhláškou Ministerstva financí upravující fond kulturních a sociálních potřeb příspěvkových organizací zřízených obcí nebo krajem.³³⁾*~~

(9) Zdrojem fondu kulturních a sociálních potřeb jsou i splátky zápůjček poskytnutých z fondu kulturních a sociálních potřeb, náhrada škod a pojistná plnění od pojišťovny vztahující se k majetku pořízenému z fondu kulturních

a sociálních potřeb a peněžní dary poskytnuté do fondu kulturních a sociálních potřeb.

(10) Použití fondu kulturních a sociálních potřeb stanoví právní předpis, kolektivní smlouva, kolektivní dohoda nebo vnitřní předpis.

(11) Na plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb není právní nárok.

³³⁾ ~~Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění vyhlášky č. 510/2002 Sb.~~

Přechodné ustanovení

Peněžní prostředky, které byly vedeny na účtu fondu kulturních a sociálních potřeb přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí podle zákona č. 561/2004 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

³³⁾ ~~Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění vyhlášky č. 510/2002 Sb.~~

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách)

§ 18

Rozpočet a střednědobý výhled veřejné vysoké školy

(1) Veřejná vysoká škola hospodaří podle rozpočtu, který nesmí být sestavován jako deficitní. Veřejná vysoká škola sestavuje rozpočet na kalendářní rok a střednědobý výhled rozpočtu na nejméně 2 další následující roky.

(2) Příjmy rozpočtu veřejné vysoké školy jsou zejména:

- a) příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávací a tvůrčí činnost (dále jen „příspěvek“)⁸⁾,
- b) podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků podle zvláštního právního předpisu^{8e)},
- c) dotace ze státního rozpočtu (dále jen „dotace“),
- d) poplatky spojené se studiem,
- e) výnosy z majetku,
- f) jiné příjmy nebo jiné příspěvky než uvedené v písmenu a) ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z Národního fondu a z rozpočtů obcí a krajů,
- g) výnosy z doplňkové činnosti,
- h) příjmy z darů a dědictví.

(3) Veřejná vysoká škola má nárok na příspěvek podle odstavce 2 písm. a). Pro stanovení výše příspěvku podle odstavce 2 písm. a) je rozhodný typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, počet studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací a tvůrčí činnosti a její náročnost. Pro výši příspěvku je také rozhodný strategický záměr vzdělávací a tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol vypracovaný ministerstvem a každoroční plán realizace strategického záměru (dále jen „strategický záměr ministerstva“) a strategický záměr veřejné vysoké školy. Veřejné vysoké škole přísluší záloha na příspěvek stanovená na základě rozhodných údajů podle stavu k 31. říjnu předchozího kalendářního roku. Příspěvek je z rozpočtové kapitoly poskytován podle obecných předpisů pro poskytování prostředků státního rozpočtu pro dotace^{8a)}, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(4) Ministerstvo rozhodnutím stanoví, zda poskytovaný příspěvek nebo dotace je účastí státního rozpočtu na financování programu^{8b)}, přičemž příspěvek nebo dotace na stavbu^{8c)} je vždy, s výjimkou její údržby a oprav, účastí státního rozpočtu na financování programu, je-li vyšší než 10 000 000 Kč, a pokud se nepoužije věta druhá. Na programy spolufinancované z rozpočtu Evropské unie nebo jejich části, jejichž předmětem je podpora kvality, rozvoje nebo dostupnosti vysokoškolského vzdělávání podle tohoto zákona, se nepoužijí ustanovení o programech podle rozpočtových pravidel.

(5) Veřejná vysoká škola má nárok na dotaci na rozvoj vysoké školy. Veřejné vysoké škole se může poskytnout dotace zejména na ubytování a stravování studentů. Podmínky dotací, jejich užití a zúčtování se řídí obecnými předpisy pro nakládání s prostředky státního rozpočtu^{8d)} a zvláštními předpisy upravujícími podporu výzkumu a vývoje^{8e)}. Pro výši dotací je rozhodný strategický záměr veřejné vysoké školy a strategický záměr ministerstva.

(6) Veřejná vysoká škola zřizuje tyto fondy:

- a) rezervní fond určený zejména na krytí ztrát v následujících účetních obdobích,
- b) fond reprodukce investičního majetku,
- c) stipendijní fond,
- d) fond odměn,
- e) fond účelově určených prostředků,
- f) fond sociální,
- g) fond provozních prostředků.

(7) Fondy veřejné vysoké školy uvedené v odstavci 6 písm. a), b), d) a g) jsou vytvářeny ze zisku, není-li výslovně stanoveno jinak; fond reprodukce investičního majetku a fond provozních prostředků též ze zůstatku příspěvků podle odstavce 2 písm. a) k 31. prosinci běžného roku, fond reprodukce investičního majetku též z odpisů hmotného a nehmotného majetku⁹⁾. Zdroji stipendijního fondu jsou převody poplatků za studium podle § 58 odst. 6 a převody daňově uznatelných výdajů podle zvláštního předpisu^{9a)}. Veřejná vysoká škola může rozdělovat do fondů zisk po zdanění pouze v případě, že byla uhrazena případná ztráta z minulých období. Zůstatky fondů k 31. prosinci běžného roku se převádějí do následujícího rozpočtového roku. Použití prostředků fondů uvedených v odstavci 6 písm. a) až d), f) a g) a podmínky převodu prostředků mezi fondy uvedenými v odstavci 6 písm. a), b), d) a g) upravuje vnitřní předpis veřejné vysoké školy; veřejná vysoká škola je povinna zajistit, aby prostředky fondů vytvořené převodem zůstatku příspěvku podle věty první použila v souladu s pravidly Evropské unie pro poskytování veřejné podpory tak, aby nedošlo k narušení ani hrozbě narušení hospodářské soutěže.

(8) Podmínky tvorby a užití fondů stanoví vnitřní předpis veřejné vysoké školy tak, aby prostředky získané ze zisku pocházejícího z provádění základního výzkumu, aplikovaného výzkumu nebo experimentálního vývoje a šíření jejich výsledků prostřednictvím výuky, publikování nebo převodem technologií, které byly podpořeny z veřejných prostředků, byly využity zpětně pouze na tyto činnosti, nebo na šíření jejich výsledků nebo na výuku.

(9) Fond účelově určených prostředků vytváří veřejná vysoká škola z:

- a) účelově určených darů, s výjimkou darů určených na pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého majetku,
- b) účelově určených peněžních prostředků ze zahraničí,
- c) účelově určených veřejných prostředků, včetně prostředků účelové a institucionální podpory výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků, které nemohly být veřejnou vysokou školou použity v rozpočtovém roce, ve kterém jí byly poskytnuty.

(10) Účelově určené prostředky podle odstavce 9 písm. c) může veřejná vysoká škola převést do fondu účelově určených prostředků do výše 5 % objemu účelově určených veřejných prostředků poskytnutých veřejné vysoké škole na jednotlivé projekty výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v daném kalendářním roce; v případě jiné podpory z veřejných prostředků do výše 5 % objemu této podpory poskytnuté veřejné vysoké škole v daném kalendářním roce, mimo dotace na rozvoj podle odstavce 5 věty první, kterou lze převést v neomezené výši. Převod účelově určených prostředků veřejná vysoká škola písemně oznámí jejich poskytovateli.

(11) Prostředky fondu účelově určených prostředků může veřejná vysoká škola použít pouze k účelu, ke kterému jí byly poskytnuty.

(12) Sociální fond je tvořen základním přidělem na vrub nákladů veřejné vysoké školy do výše 21 % z ročního objemu nákladů veřejné vysoké školy zúčtovaných na mzdy, náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost. **Nejméně 50 % ze základního přidělu podle věty první se použije na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.**

(13) Prostředky rozpočtu se používají pouze na financování činností, pro které byla veřejná vysoká škola zřízena, a na financování doplňkové činnosti podle § 20 odst. 2.

Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích

§ 27

Sociální fond

(1) Zdrojem sociálního fondu je základní příděl na vrub nákladů veřejné výzkumné instituce ve výši 2-1 % z ročního objemu nákladů veřejné výzkumné instituce zúčtovaných na mzdy, náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost a příděl ze zisku. **Nejméně 50 % ze základního přídělu podle věty první se použije na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.** Jeho užití **Užití sociálního fondu** se řídí pravidly pro hospodaření s fondy veřejné výzkumné instituce [§ 18 odst. 2 písm. d) a § 20 odst. 1 písm. e)].

(2) Pro účely vymezení způsobilých nákladů ve výzkumu, vývoji a inovacích²³⁾ se sociální fond veřejné výzkumné instituce považuje za fond kulturních a sociálních potřeb.

Zákon č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy a státní organizaci Správa železnic a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách

§ 11

Sociální fond

(1) Akciová společnost České dráhy zřizuje sociální fond, který se používá ve prospěch zaměstnanců k zabezpečení kulturních, sociálních a dalších potřeb.

(2) Sociální fond je tvořen přídělem ve výši 2-1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na mzdy a náhrady mzdy. **Nejméně 50 % z přídělu podle věty první se použije na příspěvky na produkty spoření na stáří zaměstnanců, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.**

NOVELA zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, která je součástí návrhu zákona, kterým se mění se některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří (v současné době se jedná pouze o návrh, který je předmětem legislativního procesu)

§ 15a

Produkt spoření na stáří

(1) Produktem spoření na stáří se pro účely daní z příjmů rozumí

- a) penzijní připojištění se státním příspěvkem podle zákona upravujícího penzijní připojištění se státním příspěvkem,
- b) doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření,
- c) penzijní pojištění u instituce penzijního pojištění,
- d) soukromé životní pojištění,
- e) dlouhodobý investiční produkt.

(2) Institucí penzijního pojištění se pro účely daní z příjmů rozumí poskytovatel finančních služeb oprávněný k provozování penzijního pojištění, který je

- a) provozován na principu fondového hospodaření,
- b) zřízen pro účely poskytování důchodových dávek mimo povinný důchodový systém¹³⁶⁾ na základě smlouvy nebo na základě jinak sjednané účasti na penzijním pojištění a vykonává činnost z toho vyplývající a
- c) povolen a provozuje penzijní pojištění v členském státě Evropské unie nebo státě tvořícím Evropský hospodářský prostor a podléhá dohledu příslušného orgánu v tomto státě.

(3) Soukromým životním pojištěním se pro účely daní z příjmů rozumí pojištění pro případ dožití, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti a pojištění důchodu, na který vznikne nárok nejdříve v kalendářním roce, ve kterém poplatník dosáhne 60 let věku, sjednaná s pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, ve kterých pojistná částka pro případ dožití, pokud je sjednána, činí nejméně

- a) 40 000 Kč, pokud pojistná doba činí nejméně 10 a nejvýše 20 let, nebo
- b) 70 000 Kč, pokud pojistná doba činí více než 20 let.

(4) Za pojistnou částku pro případ dožití u pojištění důchodu se pro účely daní z příjmů považuje částka odpovídající jednorázovému plnění při dožití.

(5) Dlouhodobým investičním produktem se pro účely daní z příjmů rozumí dlouhodobý investiční produkt podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu a obdobný produkt poskytovaný zahraniční osobou oprávněnou poskytovat takový produkt v členském státě Evropské unie nebo státě tvořícím Evropský hospodářský prostor.

§ 15b

Daňová podpora produktu spoření na stáří

(1) Produkt spoření na stáří je daňově podporovaný, pokud je sjednáno nebo jinak určeno, že výplata peněžních prostředků nebo plnění z tohoto produktu nebo odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu jsou ve prospěch

a) poplatníka, který produkt sjednal, a to pouze

1. po 120 kalendářních měsících od vzniku produktu, nejdříve však v kalendářním roce, ve kterém poplatník dosáhne 60 let věku, a v případě plnění z doplňkového penzijního spoření, na které podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření vzniká nárok dosažením věku o 5 let nižšího, než je jeho důchodový věk podle zákona upravujícího důchodové pojištění, nejdříve v okamžiku dosažení věku o 5 let nižšího, než je jeho důchodový věk podle zákona upravujícího důchodové pojištění,
2. při jeho invaliditě třetího stupně, nebo
3. v souvislosti se zánikem produktu spoření na stáří, nebo

b) jiného poplatníka, a to pouze v případě

1. smrti poplatníka, který produkt sjednal,
2. úplaty poskytovateli tohoto produktu za jeho vedení nebo služby s ním související,
3. odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu za protiplnění poskytnuté ve prospěch tohoto produktu, ledaže se jedná o odepsání za protiplnění, jehož obvyklá cena je podstatně nižší než obvyklá cena odepisovaného majetku, nebo
4. plnění povinnosti stanovené jiným právním předpisem.

(2) Pro účely osvobození příjmu zaměstnance v podobě příspěvku uhrazeného zaměstnavatelem na zaměstnancův produkt spoření na stáří není tento produkt daňově podporován tehdy, je-li sjednáno nebo jinak určeno, že v případě smrti zaměstnance jsou výplata peněžních prostředků nebo plnění z tohoto produktu nebo odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu ve prospěch tohoto zaměstnavatele.

(3) Zaměstnanec oznámí svému zaměstnavateli, že jeho produkt spoření na stáří přestal být daňově podporovaný nebo že došlo ke skutečnosti, která má za následek navrácení daňové podpory produktu spoření na stáří, do konce kalendářního měsíce, ve kterém k tomu došlo.

(4) K navrácení daňové podpory produktu spoření na stáří dochází, pokud před uplynutím 120 kalendářních měsíců od jeho vzniku nebo před kalendářním rokem, ve kterém poplatník dosáhne 60 let věku,

a) došlo k výplatě peněžních prostředků nebo plnění z tohoto produktu nebo k odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu ve prospěch poplatníka, který produkt sjednal, nejedná-li se o

1. výplatu, plnění nebo odepsání při poplatníkově invaliditě třetího stupně,

2. výplatu, plnění nebo odepsání z důvodu zániku poskytovatele tohoto produktu nebo odnětí povolení k poskytování tohoto produktu poskytovateli, pokud jsou obdrženy naspořené peněžní prostředky a majetek do 1 měsíce od jejich přijetí vloženy na poplatníkův daňově podporovaný produkt spoření na stáří stejného druhu nebo v případě penzijního připojištění se státním příspěvkem podle zákona upravujícího penzijní připojištění se státním příspěvkem na jeho daňově podporované doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření, nebo
 3. plnění z doplňkového penzijního spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření, na které vznikl nárok dosažením věku o 5 let nižšího, než je poplatníkův důchodový věk podle zákona upravujícího důchodové pojištění,
- b) došlo k výplatě peněžních prostředků nebo plnění z tohoto produktu nebo k odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu poplatníka ve prospěch jiného poplatníka, než který produkt sjednal, nejedná-li se o
1. výplatu, plnění nebo odepsání po smrti poplatníka, který produkt sjednal,
 2. úplatu poskytovateli tohoto produktu za jeho vedení nebo služby s ním související, nebo
 3. odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu za protiplnění poskytnuté ve prospěch tohoto produktu, ledaže se jedná o odepsání za protiplnění, jehož obvyklá cena je podstatně nižší než obvyklá cena odepisovaného majetku,
- c) tento produkt zanikne, aniž by došlo k výplatě peněžních prostředků nebo plnění z něho nebo k odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu poplatníka, nejedná-li se o zánik produktu
1. z důvodu smrti poplatníka,
 2. z důvodu zániku poskytovatele tohoto produktu nebo odnětí povolení k poskytování tohoto produktu poskytovateli, nebo
 3. se současným odepsáním všech naspořených peněžních prostředků a majetku na poplatníkův daňově podporovaný produkt spoření na stáří stejného druhu nebo v případě penzijního připojištění se státním příspěvkem podle zákona upravujícího penzijní připojištění se státním příspěvkem na jeho daňově podporované doplňkové penzijní spoření podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření, nebo
- d) došlo k vyplacení výnosů z majetku v rámci dlouhodobého investičního produktu mimo tento produkt.

(5) Navrácením daňové podpory produktu spoření na stáří se rozumí

- a) vznik příjmu podle § 10 ve výši úhrnu příspěvků poplatníka, které byly odečteny od základu daně za bezprostředně předcházejících 10 zdaňovacích období, zaplacených na tento produkt nebo na produkt spoření na stáří stejného druhu, ze kterého byly všechny naspořené peněžní prostředky a majetek převedeny na tento produkt,
- b) v případě dlouhodobého investičního produktu vznik příjmu podle § 10 ve výši úhrnu příjmů, které byly v bezprostředně předcházejících 10 zdaňovacích obdobích osvobozeny od daně, z odepsání majetku z tohoto produktu nebo z produktu spoření na stáří stejného druhu, ze kterého byly všechny naspořené peněžní

prostředky a majetek převedeny na tento produkt, snížených o výdaje, o které by byly tyto příjmy sníženy pro zjištění základu daně v těchto zdaňovacích obdobích, kdyby nebyly osvobozeny od daně; do úhrnu se nezahrnují příjmy, které by byly ve zdaňovacím období, ve kterém vznikly, osvobozeny od daně i v případě, že by se nejednalo o odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu, který je daňově podporovaným produktem na stáří, a

- c) vznik příjmu podle § 6 ve výši úhrnu příspěvků hrazených zaměstnavatelem na tento produkt nebo na produkt spoření na stáří stejného druhu, ze kterého byly všechny naspořené peněžní prostředky a majetek převedeny na tento produkt, které byly ve zdaňovacím období, ve kterém nastala skutečnost, která má za následek navrácení daňové podpory produktu spoření na stáří, a v bezprostředně předcházejících 10 zdaňovacích obdobích osvobozeny od daně; tento příjem se nepovažuje za vyplácený plátcem daně z příjmů ze závislé činnosti.

(6) Pokud nastane skutečnost, která má za následek navrácení daňové podpory produktu spoření na stáří,

- a) přestane být tento produkt daňově podporovaným od

1. zdaňovacího období, ve kterém došlo k této skutečnosti, pro účely odečtení nezdánitelných částí základu daně a pro účely osvobození příjmů z odepsání majetku z dlouhodobého investičního produktu a
2. kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém došlo k této skutečnosti, pro účely osvobození příjmu zaměstnance v podobě příspěvku uhrazeného zaměstnavatelem na jeho daňově podporovaný produkt spoření na stáří a

- b) plnění z tohoto produktu se nesnižuje o příspěvky hrazené zaměstnavatelem na tento produkt pro účely určení základu daně s výjimkou

1. příspěvků, v jejichž výši vznikl příjem podle odstavce 5 písm. c),
2. příspěvků neosvobozených od daně z příjmů fyzických osob,
3. příspěvků hrazených zaměstnavatelem před 1. lednem 2000 na penzijní připojištění se státním příspěvkem podle zákona upravujícího penzijní připojištění se státním příspěvkem a
4. příspěvků hrazených zaměstnavatelem před 1. lednem 2001 na soukromé životní pojištění.

Zpracovali:

Ing. Martin Šabo

Mgr. Markéta Dejmková